

Codeïna + Prometazina = un xarop perillós

La codeïna i la prometazina són dos medicaments habitualment emprats en la pràctica clínica espanyola. La codeïna és un opioide de baixa potència que s'empra per les seues propietats analgèsiques per al tractament del dolor classificat com d'intensitat lleu a moderada, i també com a antitussigen indicat en casos de tos seca persistent (CIM FITXA TECNICA CODINEX XAROP, 2020). Per part seua, la prometazina és un antihistamínic de primera generació apropiat per al tractament d'al·lèrgies, nàusees, vòmits, mareig per moviment i insomni lleu, a causa del seu efecte sedant (CIM FITXA TECNICA ACTITHIOL MUCOLITICO ANTIHISTAMÍNIC, 2025).

Encara que la codeïna es considera un opioide relativament segur en l'àmbit clínic, el seu ús indegut pot implicar efectes secundaris significatius, com a somnolència, restrenyiment, nàusees i, en casos greus, depressió respiratòria, coma o mort, especialment quan es combina amb altres substàncies depressores del sistema nerviós central, com l'alcohol. La prometazina, per part seua, potència els efectes secundaris de codeïna a causa de la seua acció sedant, hipotensora que poden derivar en una visió borrosa i ocasionar convulsions que fins i tot, en situacions extremes, poden originar síndrome neurolèptic maligne, que cursa amb rigidesa muscular, confusió o falta de resposta i elevació de la temperatura corporal (Khan & Qusad, 2006).

A Espanya, actualment no es comercialitzen els dos medicaments conjuntament, però els dos es poden adquirir per separat en forma de xarop, la qual cosa permet que fàcilment puguin ser mesclats pel consumidor/a, malgrat no estar recomanat. Si bé, quan estos medicaments, s'empren adequadament, són segurs i eficaços, el seu ús combinat incrementa exponencialment el risc de toxicitat i dependència. Actualment, esta combinació és consumida pels seus efectes eufòrics, relaxants i dissociatius. Es tracta, per tant, d'un fenomen social amb greus conseqüències clíniques (Miuli et al., 2020).

Esta mescla d'ús il·lícit i recreatiu, ha sigut batejada com “Purple Drank” o “Lligen” pels qui la consumixen, i consistix a mesclar el xarop per a la tos (que conté codeïna) i el xarop amb prometazina amb refrescos ensucrats i caramels (Garcin et al., 2016). El fenomen de consum d'esta mescla de xarops es va iniciar en el sud dels Estats Units, però s'ha estés a Europa a través d'influències culturals com la música i les xarxes socials. En concret a Europa, un estudi recent va analitzar els informes de reaccions adverses relacionats amb la prometazina en la base de dades de l'Agència Europea de Medicaments, revelant que un terç dels casos registrats estaven associats amb abús, ús indegut o dependència i, a més, més de la mitat d'estos casos van resultar en morts relacionades amb drogues, especialment quan es combinava amb opioïdes, entre ells la codeïna. Estes troballes subratllen la necessitat d'una major vigilància i conscienciació sobre el potencial d'abús de la prometazina, especialment en combinació amb altres depressors del sistema nerviós central (Chiappini et al., 2021).

Font: elaboració pròpia

En este context, a més, s'ha observat que actualment el consum de Purple drank es relaciona amb la gestió de determinats símptomes de problemes de salut mental, és a dir, en nombroses ocasions es recorre a esta droga il·lícita per a afrontar

simptomatologia ansiosa. A més, s'ha detectat una alta prevalença de consum concurrent d'alcohol i cànnabis al costat de Purple drank, la qual cosa suggerix un patró d'ús de múltiples substàncies quan es consumix esta mescla de xarops, incrementant els riscos per a la salut (Ware, 2023).

En resposta a la creixent preocupació per l'ús recreatiu de Purple drank, a Espanya les autoritats sanitàries es mantenen en alerta a través, entre altres, dels col·legis farmacèutics, amb l'objectiu de millorar els sistemes de control en la seua prescripció i dispensació ja que, recentment, s'han detectat casos d'ús fraudulent, com l'adquisició de medicaments com Toseina® i Paracodina® mitjançant receptes falses per a l'elaboració de "Purple Drank" (Madurga Sanz, Consell General de Col·legis Farmacèutics, 2024), encara que a causa de l'ús compartit en l'entorn familiar, resulta inevitable i de difícil control l'accés a estos xarops, facilitant en conseqüència el seu consum indegut, especialment entre menors.

Referències bibliogràfiques:

Chiappini, S., Schifano, F., Corkery, J. M., & Guirguis, A. (2021). Beyond the «purple drank»: Study of promethazine abuse according to the European Medicines Agency adverse drug reaction reports. *Journal of Psychopharmacology* (Oxford, England), 35(6), 681-692. <https://doi.org/10.1177/0269881120959615>

CIMA FICHA TECNICA ACTITHIOL MUCOLITICO ANTIHISTAMÍNICO ç. (2025). https://cima.aemps.es/cima/dochtml/ft/46249/FT_46249.html

CIMA FICHA TECNICA CODINEX JARABE. (2020). https://cima.aemps.es/cima/dochtml/ft/85375/FT_85375.html

Garcin, L., Le Roch, M., Agbessi, C.-A., Lobut, J.-B., Lecoœur, A., & Benoist, G. (2016). [Purple drank: A dangerous cocktail]. *Archives De Pédiatrie: Organe Officiel De La Société Française De Pédiatrie*, 23(11), 1165-1168. <https://doi.org/10.1016/j.arcped.2016.08.007>

Khan, F. Y., & Qusad, M. J. (2006). Neuroleptic malignant syndrome. *Neurosciences* (Riyadh, Saudi Arabia), 11(2), 104-106.

Madurga Sanz, Consejo General de Colegios Farmacéuticos. (2024). Codeína (solución oral) medicamento con receta médica, debido al uso fraudulento recreativo, también detectado en España—Farmacéuticos.

<https://www.farmaceticos.com/pam/actualidad/codeina-solucion-oralreino-unido-lo-reclasifica-como-medicamento-con-receta-medica-debido-al-uso-fraudulento-recreativo-tambien-detectado-en-espana/>

Miuli, A., Stigliano, G., Lalli, A., Coladonato, M., D'Angelo, L., Esposito, F., Cappello, C., Pettorruso, M., Martinotti, G., Schifano, F., & Di Giannantonio, M. (2020). «Purple Drank» (Codeine and Promethazine Cough Syrup): A Systematic Review of a Social Phenomenon with Medical Implications. *Journal of Psychoactive Drugs*, 52(5), 453-462. <https://doi.org/10.1080/02791072.2020.1797250>

Ware, O. D. (2023). Lean/Sizzurp Ingredients, Use, and Coping With Mental Health Symptoms. *Substance Abuse: Research and Treatment*, 17, 11782218231195226. <https://doi.org/10.1177/11782218231195226>